CXIX Liceum Ogólnokształcące im. Jacka Kuronia w Warszawie
Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z filozofii – klasa I Liceum

Dokument opracowano na podstawie aktualnej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz zgodnie z Ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (standard WCAG 2.1). System oceniania opiera się na zasadzie kumulatywności: uczeń starający się o wyższą ocenę musi spełniać wszystkie wymagania przypisane do ocen niższych.

1. Ogólne kryteria oceniania

Niedostateczny (1): Uczeń nie spełnia wymagań koniecznych. Nie wykazuje minimalnych wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej. Braki uniemożliwiają dalszą edukację.

Dopuszczający (2): Uczeń spełnia wymagania konieczne. Rozpoznaje podstawowe pojęcia filozoficzne przy pomocy nauczyciela. Wymienia najważniejsze dyscypliny filozofii oraz głównych myślicieli starożytności.

Dostateczny (3): Uczeń spełnia wymagania podstawowe. Samodzielnie definiuje podstawowe terminy filozoficzne. Wyjaśnia proste zależności między nurtami. Potrafi wskazać główne pytania metafizyczne oraz etyczne.

Dobry (4): Uczeń spełnia wymagania rozszerzające. Poprawnie i swobodnie posługuje się terminologią filozoficzną. Analizuje proste teksty źródłowe. Potrafi odnieść klasyczne koncepcje historyczne do współczesnych dylematów moralnych.

Bardzo dobry (5): Uczeń spełnia wymagania dopełniające. Samodzielnie analizuje i syntetyzuje złożone problemy filozoficzne. Krytycznie interpretuje teksty źródłowe. Logicznie uzasadnia własne stanowisko w dyskusji klasowej.

Celujący (6): Uczeń spełnia wymagania wykraczające. Wykazuje wiedzę wykraczającą poza program nauczania klasy pierwszej. Bierze udział w olimpiadach przedmiotowych. Samodzielnie realizuje miniprojekty badawcze.

2. Szczegółowe wymagania według działów podstawy programowej

Dział I: Specyfika filozofii i jej główne dyscypliny

[Opis alternatywny: Tabela przedstawia wymagania szczegółowe z podziałem na oceny dla działu pierwszego poświęconego dyscyplinom filozoficznym.]

Ocena szkolna	Wymagania szczegółowe (Uczeń potrafi:)
Dopuszczający (2)	Wymienić podstawowe dyscypliny filozofii takie jak ontologia, epistemologia i etyka. Definiować słowo filozofia na poziomie etymologicznym.
Dostateczny (3)	Wyjaśnić, czym zajmują się poszczególne dyscypliny filozoficzne. Odróżnić pytanie filozoficzne od pytania szczegółowego nauk empirycznych.
Dobry (4)	Przyporządkować konkretne dylematy i problemy naukowe do odpowiednich dyscyplin filozoficznych. Wykazać znaczenie krytycznego myślenia w życiu.
Bardzo dobry (5)	Uzasadnić rolę filozofii w rozwoju nauki i kultury europejskiej. Samodzielnie sformułować poprawny metodologicznie problem filozoficzny.

Dział II: Początki filozofii europejskiej – Kosmologia i Sokrates

[Opis alternatywny: Tabela przedstawia wymagania szczegółowe z podziałem na oceny dla działu drugiego dotyczącego kosmologii i postaci Sokratesa.]

Ocena szkolna	Wymagania szczegółowe (Uczeń potrafi:)
Dopuszczający (2)	Wskazać Talesa jako pierwszego filozofa przyrody. Podać podstawową definicję pojęcia arche. Kojarzyć postać Sokratesa z Atenami.
Dostateczny (3)	Wyjaśnić różnicę między stanowiskiem Heraklita (warybilizm) a Parmenidesem (statyzm). Opisać metodę elenktyczną i majeutyczną Sokratesa.
Dobry (4)	Porównać materializm pierwszych filozofów przyrody z intelektualizmem etycznym Sokratesa. Wyjaśnić sentencję scio me nihil scire.

Bardzo dobry (5)	Dokonać krytycznej analizy i syntezy sporu o zmienność świata. Ocenić rewolucję antropologiczną dokonaną przez Sokratesa na tle działalności sofistów.

Dział III: Wielkie systemy metafizyczne starożytności – Platon i Arystoteles

[Opis alternatywny: Tabela przedstawia wymagania szczegółowe z podziałem na oceny dla działu trzeciego obejmującego Platona i Arystotelesa.]

Ocena szkolna	Wymagania szczegółowe (Uczeń potrafi:)
Dopuszczający (2)	Powiązać Platona z teorią idei, a Arystotelesa z teorią złotego środka. Rozpoznać alegorię jaskini platońskiej.
Dostateczny (3)	Wyjaśnić dualizm platoński (świat rzeczy i świat idei). Opisać arystotelesowskie pojęcia materii i formy (hylemorfizm).
Dobry (4)	Porównać teorię poznania Platona (anamneza) z empiryzmem Arystotelesa. Wyjaśnić koncepcję czterech przyczyn według klasycznej teorii Stagiryty.
Bardzo dobry (5)	Dokonać krytycznego porównania idealizmu obiektywnego z realizmem metafizycznym. Wykazać wpływ obu systemów na późniejszą myśl europejską.

Dział IV: Szkoły hellenistyczne i wybrane problemy etyczne

[Opis alternatywny: Tabela przedstawia wymagania szczegółowe z podziałem na oceny dla działu czwartego skupionego na epoce hellenistycznej.]

Ocena szkolna	Wymagania szczegółowe (Uczeń potrafi:)
Dopuszczający (2)	Wymienić główne szkoły hellenistyczne: stoicyzm, epikureizm i sceptycyzm. Podać potoczne znaczenie słowa stoik.
Dostateczny (3)	Wyjaśnić pojęcia ataraksji oraz apathei. Opisać epikurejską definicję przyjemności negatywnej oraz strukturę tak zwanego czwórleku.
Dobry (4)	Porównać stoicką koncepcję życia zgodnego z naturą z epikurejskim dążeniem do szczęścia. Wyjaśnić istotę

	i cel wątpienia sceptycznego.
Bardzo dobry (5)	Ocenić przydatność etyki stoickiej i epikurejskiej w radzeniu sobie z wyzwaniami współczesnego świata. Dokonać samodzielnej analizy fragmentu tekstu źródłowego.

Dział VII: Elementy kultury logicznej i argumentacji

[Opis alternatywny: Tabela przedstawia wymagania szczegółowe z podziałem na oceny dla działu siódmego dotyczącego kultury logicznej i błędów argumentacji.]

Ocena szkolna	Wymagania szczegółowe (Uczeń potrafi:)
Dopuszczający (2)	Odróżniać przesłankę od wniosku w prostym, tradycyjnym rozumowaniu. Rozpoznawać zdanie w sensie logicznym.
Dostateczny (3)	Definiować klasyczną definicję prawdy. Identyfikować w wypowiedziach błędy argumentacyjne takie jak błędne koło, argumentum ad hominem czy argumentum ad populum.
Dobry (4)	Odróżniać poprawność formalną (strukturalną) rozumowania od jego prawdziwości materialnej. Formułować poprawny logicznie kontrargument wobec zadanej tezy.
Bardzo dobry (5)	Przeprowadzać logiczną rekonstrukcję dłuższego tekstu argumentacyjnego, wyodrębniając w nim tezę główną, ukryte przesłanki oraz wnioski pośrednie.